

Krabbe: Den ærede Ordfører for Forslagsstillerne har fyldigt motiveret det ny i det foreliggende Forslag; at Ægteskabs Indgaaelse sker for Præsten. Dette ny er imidlertid efter min Opfattelse ingenlunde det eneste, ja ikke en Gang paa langt nær det væsentligste ny, som er i dette Lovforslag. Det er egentlig derom, jeg vilde tillade mig en Bemærkning, men jeg tager mig den Frihed at indskyde et Par Ord om Lovforslagets Gang.

Det er saare sjældent, tror jeg, at en enkelt Ytring af en Minister har frembragt en saa overordentlig Virkning paa et Lovforslags Indhold, som det synes at være Tilfældet ved dette Lovforslag. Lovforslaget blev jo fremlagt i Samlingen 1895—96 som et Forslag, der gik ud paa at give Folk Frihed til at begære sig kirkelig viet eller lade sit Ægteskab stifte ved en verdslig Øvrighedshandling, men paa den anden Side at give Kirken, det vil her sige Præsterne, Frihed til at sige ja eller nej til Begøring, der henvendtes til dem om at foretage kirkelig Vielse. Dette Lovforslag, var jo Genstand for forskellige Indvendinger, og nogle af disse Indvendinger maa vist betegnes som fremsatte med Rette, men de vare dog formentlig ikke saadanne, at de ikke ved nærmere Arbejde paa Sagen kunde have været fjernede. Under Forhandlingen derom fremkom der imidlertid fra den daværende Kirke- og Undervisningsminister, den nuværende højtærede Indenrigsminister, en Udtalelse om, at det eneste konsekvente vilde være at indføre tvungen borgerlig Ægteskabsstiftelse. Denne Ytring finder jeg ikke Anledning til at indgaa paa en Diskussion om, jeg tillader mig blot i Forbigaaende at sige, at jeg tiltræder den ikke; men derimod kan jeg ikke lade være at fremhæve den overordentlige Virkning, den har haft. Thi efter hvad der foreligger, har jo denne Ytring været en væsentlig Aarsag til, at Forslaget, da det igen kom frem i 1896—97, var et helt andet. Medens det i 1895—96 gik ud paa en Frihed for Borgerne til at vælge det ene eller det andet, gik det i 1896—97 ud paa en Tvang til borgerligt Ægteskabs Indgaaelse. Denne Grundsætning, helt forskellig fra det tidligere, har jo fundet Tilslutning fra enkelte Medlemmer af forskellige Partier, ogsaa af det, jeg tilhører; men jeg anser det dog ikke for rigtigt, at det skulde faa Udseende af, at den har større Tilslutning, end det virkelig er Tilfældet. Jeg udtaler en oprigtig Tak til de ærede Forslagsstillere, fordi de have bragt Forslaget frem og saa ihærdigt søge at løse en Opgave, som trænger til

Løsning, men ved Siden deraf mener jeg, at denne Opgaves Løsning endnu ikke er funden i det Forslag, som nu foreligger for os. Forslaget om tvungen borgerlig Ægteskabsstiftelse, som blev forelagt i Fjor, var jo Genstand for meget betydelige Angreb, Angreb saavel paa dets Grundsætning som paa dets Enkeltheder. Nu, da Lovforslaget kommer frem for os i Aar, er det forandret med Hensyn til Enkelthederne, men med Hensyn til Grundsætningen, nemlig Tvungen til borgerlig Ægteskabsstiftelse, er det det samme som i Fjor. Dette er det væsentlige. At det er Præsten, som skal forestaa den verdslige Ægteskabsstiftelse, er det uvæsentlige. Jeg tror nu ikke, at det er det rette. Jeg vilde have foretrukket, at de ærede Forslagsstillere vare forblevne i det Spor, de oprindelig havde valgt, og jeg nærer ingen Tvivl om, at man ad den Vej vil kunne finde en tjenlig Løsning af Spørgsmaalet. Den Minister, som gav Forslagsstillerne og Tinget Anvisning paa den tvungne borgerlige Vielse, handlede aldeles utvivlsomt oprigtigt; jeg nærer ikke mindst Tvivl om, at han udtalte en Anskuelse, som han nærede i det mindste i det Diskussionens Øjeblik, da han udtalte det; men jeg tør sige, at hvis den højtærede Minister havde haft den Hensigt, at der ikke skulde blive noget ud af denne Sag, vilde han ikke have kunnet bruge en sikrere Fremgangsmaade end den at lede Forslagsstillerne ind paa det tvungne borgerlige Ægteskab. Jeg frikender oprigtigt Ministeren for en saadan Bagtanke, han har sikkert ikke haft den; men lige saa sikkert udtaler jeg, at det at bringe Forslagsstillerne og Tinget ind paa det tvungne borgerlige Ægteskab er den sikre Vej til, at der intet skal blive ud af Forslaget, og at vi ingen Løsning faa af den Opgave, som her ligger for os. Tvungent borgerligt Ægteskab har i Virkeligheden ikke noget Hold nogetsteds her i Landet. Det er ikke fremgaaet af nogen almindelig Trang i Kirken, hverken hos Kirkens Menighedsmedlemmer eller hos Kirkens Præster. Det kan ikke en Gang siges at være fremgaaet overhovedet af en Trang, der ikke kan afhjælpes paa anden og lempeligere Maade. Det er en væsentlig og gennemgribende Vending, de ærede Forslagsstillere — som jeg synes, uden tilstrækkelig Grund — have gjort ved at gaa fra det oprindelige Frihedsforslag til Forslaget om tvungen verdslig Ægteskabsstiftelse. Hvem der udfører Akten, om det er Øvrigheden eller Præsten, om det er Sognefogeden eller Ægteskabs-